

Plenum

Torsdag 25.6.2020 kl. 12.01—19.38

4.3. Muntlig fråga om att rädda turismen (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 91/2020 rd

Muntlig frågestund

Förste vice talman Antti Rinne: Liike Nyt har ställt en fråga om detta samma tema, ledamot Harkimo.

Debatt

16.38 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies! Haluan ottaa esimerkin alalta, missä työttömyys on kasvamassa vauhdilla. Hallituksen viimeinen päätös, uusi malli poistaa matkustusrajoitukset korostetun varovaisesti, on aiheuttamassa Suomen kansantaloudelle ison taloudellisen menetyksen. Vuonna 2018 matkailun merkitys Suomen kansantaloudelle oli 15 miljardia ja ulkomailta tulevien tuotto 5 miljardia. Jopa 80 prosenttia matkailualan työntekijöistä on nyt lomautettu. Matkailuyritysten kassat ovat tyhjiä peruutettujen matkojen rahojen palautuksien vuoksi, eikä toimintaa saada käyntiin epävarmuuden jatkuessa. Konkurssit uhkaavat monia alan yrityksiä, ja työttömyys kasvaa. Ainoa oikea tapa olisi ollut poistaa matkustusrajoitukset 1.7. alkaen.

Mitä hallitus aikoo tehdä matkailuelinkeinon pelastamiseksi ja työttömyysuhan poistamiseksi, ja milloin meinaatte tehdä jotain? Tämä uusi kustannustuki ei siihen riitä.

16.39 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Harkimo on täsmälleen oikeassa siinä, että matkailuala on kärsinyt varmasti tämän koronakriisin aikana yhtenä enimmistä aloista. Mutta sitten toisaalta se reaalitytanne: Eipä meillä ole paljon ollut aiemmin mahdollisuuksia rajoja avata. Kaikissa niissä päätöksissä, mitä hallitus on tehnyt, on nojaututtu niihin tietoihin, niihin ennakoiteihin, joita olemme saaneet asiantuntijoilta, jotka ovat olleet THL, STM ja niin edelleen. Niillä edellytyksillä on ratkaisut tehty. Hallitus tulee arvioimaan — taitaa olla parin viikon päästä seuraavan kerran, olikohan 8. päivä — rajojen avaamista, ja toivon vahvasti, että me pysymme avaamaan rajoja, koska se on suomalaiselle matkailulle äärettömän tärkeää. Siihen asti toistan vetoamukseni: kotimaanmatkailu on äärettömän tärkeää myös matkailuyrittäjille Suomessa [Puhemies koputtaa] tällä hetkellä.

16.40 **Jenni Pitko vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden nostaminen takaisin jaloilleen ja työllisyyden parantaminen ovat totisesti tämän hallituksen tulevia tärkeimpiä tehtäviä. Työllisyyttä tulee parantaa niin, että samalla ratkaisemme muitakin ongelmia. Ilmasto- ja biodiversiteettikriisi ei voi odottaa. On myös tutkittu, että panostukset vihreään talouteen luovat kolme kertaa enemmän pysyviä työpaikkoja kuin panostukset

Punkt i protokollet PR 103/2020 rd

fossiilitalouteen. Kysynkin hallitukselta: miten varmistamme, että talous ja työllisyystoimilla ratkaisemme samalla myös ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta uhkaavia kriisejä?

16.41 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan luonnollista, että elvytystoimia kohdistetaan tavalla, joka vastaa myös markkinoiden kasvuun, siihen potentiaaliin, jossa kysyntää parhaiten on. Luontoa säästävät toimet, digitaalisuutta edistävät toimet ovat valtavirta maailmassa, ja meidän pitää olla tässä kasvussa mukana. Ei tällä hetkellä juuri tehdä varsinkaan yksityisellä sektorilla investointeja, jotka eivät ottaisi tätä kehitystä huomioon, ja luonnollisesti myös valtion pitää omilla toimillaan olla edistämässä tätä. Suomalaisten oman hyvinvoinnin, työllisyyden ja talouden kasvun kannalta on hyvä, jos pystymme edistämään myös ympäristön kannalta myönteisiä asioita. Erityisesti ilmastomuutokseen vastaaminen on maailmassa megatrendi, joka kerää miljardeja, miljardeja investointeja, ja meidän pitää olla siinä mukana.

16.42 Sari Multala kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Mykänen jo aiemmin kysyi työllisyyslupauksista. Toki varmasti paljon riippuu siitä, mihin vertailukohta asetetaan. Jos päätöksiä tehdään 100 000 työpaikasta, niitä saattaa itse asiassa syntyä huomattavasti enemmänkin, jos verrataan tilannetta tähänhetkiseen. Jos taas verrataan vuodentakaiseen, tietenkin se on huomattavasti vaikeampaa.

Huolissani olen kuitenkin siitä, kun kuitenkin raotitte verhoa, arvoisa valtiovarainministeri Vanhanen, mahdollisille yritysverotuksen korotuksille tai veronkorotuksille vuonna 2022. Uskotteko siihen, että Suomi nousee yritysverotusta kiristämällä tai työllisyyden verotusta kiristämällä? Samoin huolestuttaa se, että kun aiemmin piditte realistisena tavoitteena sitä, että Suomen velkasuhde ei saisi nousta yli 80 prosentin, niin tämä kuitenkin vaatii sen noin 100 000 työllistä lisää. Oletteko siis viemässä Suomea suuntaan, jossa velkasuhteemme ylittäisi [Puhemies koputtaa] tämän 80 prosenttia?

16.43 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta me olemme sokeita, ellemme näe sitä, etteikö tällä hetkellä ennustettu tarve noin 5 miljardin euron sopeutuksesta, jolla saisimme vuoteen 2030 mennessä velkasuhteen kasvun taittumaan, vaadi toimenpiteitä kaikilla sektoreilla. Työllisyyden parantaminen on varmasti päätekijä tässä. Tuottavuuden parantaminen myös julkisella sektorilla — ja tässä sote ei ole vähäisimpiä asioita — on tavattoman tärkeä asia, mutta olisimme sokeita, ellemme tässä samassa yhteydessä tunnusta sitä, että myös finanssipolitiikan mahdollista kiristämistä joudutaan arvioimaan. Näin tapahtui 90-luvun laman jälkeen, näin tapahtui finanssikriisin jälkeen. Tämä kriisi on talouden näkökulmasta samassa mittakaavassa. En ole ottanut kantaa siihen, että jos finanssipolitiikkaa kiristetään, niin mihin mahdollisiin veroihin siinä joudutaan koskemaan, saati siihen mittakaavaan, mutta ei pidä sulkea pois [Puhemies koputtaa] kaikkia keinovalikoiman mahdollisuuksia, koska pahoin pelkään, että kaikki nämä sektorit ovat edessä.

16.44 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos pitäisi nimetä tämän vuoden tärkein päätös, jonka hallitus on työllisyyden eteen tehnyt, niin se oli päätös tukea yrityksiä, työpaikkoja, viranomaisia tämän koronaviruksen keskellä. Jos lomautusten sijaan yritykset olisivat ajautuneet irtisanomisiin tai jos nämä lomautukset muuttuvat laa-

Punkt i protokollet PR 103/2020 rd

jemmin massamittaisiksi irtisanomisiksi, niin silloin julkisen talouden haaste on niin iso, että siinä saa kyllä leikata ihan luuhun asti, ja sitä ei varmasti kukaan halua.

Arvoisa puhemies! Hallitus etenee juuri niillä askelmerkeillä, jotka esimerkiksi Vesa Vihriälän työryhmän raportissa todetaan: ensiksi tuetaan akuuttia kriisiä, sitten elvytetään, ja sitten kolmannessa vaiheessa täytyy katsoa myös nämä sopeutukset, finanssipolitiikan linja. Ja varmasti siellä, niin kuin pääministeri on todennut, tarvitsee katsoa sekä tulo- että menopuolta, ja ainakin itse ajattelen, että mieluummin kuin esimerkiksi palkansaajan verotuksen kiristämistä tai eläkkeensaajan verotuksen kiristämistä — jota perussuomalaiset täällä tänään ehdottivat — pitäisi katsoa esimerkiksi ulkomaisten suursijoittajien veropohjaa. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Tarvitaan rakenteellisia uudistuksia. Yksi niistä on oppivelvollisuus. Miten hallitus arvioi sen työllisyysvaikutuksia?

16.45 Opetusministeri Li Andersson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppivelvollisuus on hyvä esimerkki sellaisista rakenteellisista uudistuksista, joita me tarvitsemme, joita meidän pitää panna toimeen nopeasti ja jotka tulevat vaikuttamaan sitten pitkällä aikavälillä hyvinkin merkittävästi niin Suomen työllisyyteen kuin meidän kansantalouteen, [Kokoomuksen ryhmästä: Kuinka paljon?] julkisen talouden tasapainoon. Tarkkojen työllisyyslukujen arvioiminen on haastavaa juuri siksi, että se vaikuttaa pitkällä aikavälillä ja myöskin ne konkreettiset vaikutukset nähdään ajan ja vuosien myötä. Mutta se, mitä me tiedämme tällä hetkellä, on se, että pelkän perusasteen varassa olevien suomalaisten työllisyys on tällä hetkellä noin 40 prosentin luokkaa eli alle puolet heistä on töissä. Tiedämme myöskin sen, että siitä huolimatta, että Suomessa pitkään on tehty toimenpiteitä, joilla on pyritty puuttumaan nuorten syrjäytymiseen, koko 2000-luvun ajan on edelleen noin 16 prosenttia ikäluokasta jäänyt vaille toisen asteen tutkintoa. [Puhemies koputtaa] Se tarkoittaa siis sitä, että koko ajan tulee lisää nuoria aikuisia työmarkkinoille ilman vaadittavaa koulutus- ja osaamistasoa.

16.47 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jo ennen koronakriisiä tämä hallitus tuli tunnetuksi siitä, että se teki helpot päätökset menojen lisäämiseksi, mutta ne päätökset, joilla työllisyyttä olisi voitu parantaa, työllisyysastetta nostaa, lykättiin aina eteenpäin. Sitten iski koronaepidemia, jota, itse epidemiaa, hallitus on mielestäni hoitanut hyvin, mutta nyt valtiovarainministeri Vanhanen sanoi, että te ette voi sitoutua siihen, että syksyllä tehtäisiin päätöksiä sellaisista reformeista, jotka voisivat johtaa 100 000 uuteen työpaikkaan. Hallitus on kuitenkin aikaisemmin päättänyt, että syksyllä pitää olla valtiovarainministeriön tunnistamana 30 000 päätösperäistä uutta työpaikkaa, päätökset näistä. Nyt kysyn: onko edes tämä hallituksen tavoite enää voimassa?

16.48 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että edustaja Zyskowicz otti tämän esille, koska tästä 30 000:n valmistelusta on päätös olemassa ja se on hallituksen aikaisemman päätöksen mukainen. Siitä, että yhtäkkiä se nostettaisiin 100 000:een, haluaisin olla selvä: ei sellaisia odotuksia, joihin — tiedän etukäteen — ei ole mahdollisuutta tällä aikataululla.

16.48 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskustelimme jo aiemmin tänään velkaantumisesta. Totesin tuolloin, että hetkellisesti velkaantumi-

Punkt i protokollet PR 103/2020 rd

nen ei ole ongelma, mutta pitkällä jäniteellä valtiolla on oltava tiekartta sellaiseen tilanteeseen, jossa tulot ovat vähintään yhtä suuret kuin menot. Mitään muuta ratkaisua julkisen talouden ongelmiin ei ole kuin tuottavan työn määrän lisääminen. Tämä tarkoittaa yhtäältä teollisuuden, etenkin vientiteollisuuden, kilpailukyvn ja toimintaedellytysten turvaamisesta — siis jollakin muulla keinolla kuin polkemalla palkkoja halpatyövoiman avulla — mutta myös palvelualojen yritykset ovat merkittävä työllistäjä. Niiden kyky työllistää ja menestyä riippuu ihmisten ostovoimasta eli siitä, mitä ihmisille jää käteen pakollisten menojen ja verojen jälkeen. Tukeeko hallituksen politiikka teollisuuden kilpailukykyä, ja vahvistaako se palkansaajan ostovoimaa? [Puhemies koputtaa] Jos kyllä, millä konkreettisilla tavoilla?

16.49 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokonaiskilpailukyky, jota me tarvitsemme tässä, muodostuu tietysti tavattoman monesta osasta, ja työmarkkinajärjestöillä on tietysti tässä perinteisimmässä, kustannuskilpailukyvyssä, kaikkein tärkein rooli. Mutta kilpailukyvn muita tekijöitä ovat yhtä lailla osaaminen, johon tuli äsken muun muassa tämä koulutukseen liittyvä kysymys, sekä innovaatio- ja tuotekehitystoiminta, johon hallitus satsaa. Eli vastaus kysymykseen on, että tähän kokonaiskilpailukykyyn hallitus vaikuttaa, ja se on aivan meidän menestymisen ytimessä. Sen lisäksi olemme rakentavasti vaikuttamassa myös siihen, että meidän tärkeimmällä markkina-alueellamme, Euroopassa, talouskasvu saataisiin aikaan, koska se ratkaisee lopulta sen mittakaavan, minkälaiset kustannukset meille tästä syntyvät.

Tiekarttaa velkaantumisen hallitsemiseen tarvitaan. Ensin meidän pitää saada luotettava tilannekuva siitä, [Puhemies koputtaa] mikä se todellinen haaste on. Tällä hetkellä se näkymä vuodesta 30 on 5 miljardin sopeutus, mutta tämä kuva saattaa kuukauden tai kolmen kuukauden päästä vielä muuttua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ennen kuin siirrytään seuraavaan aihealueeseen, edustaja Heikkinen, Janne.

16.51 Janne Heikkinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Marin esitteli Iltalehden juhannushaastattelussa SDP:n veropoliittisia tavoitteita, joihin kuuluvat muun muassa listaamattomien yritysten verotuksen kiristäminen ja liuta muita suomalaista yrittämistä ja omistamista kurittavia veroja. SDP:n ratkaisu koronakriisiin on siis jopa 800 miljoonan euron veronkorotukset ja ahkerien suomalaisten yrittäjien lannistaminen.

Keskustan kynnyskysymys hallitukseen menolle oli vielä vuosi sitten, että yrittäjien ja yritysten verotusta ei saa kiristää. Siksi kysyn teiltä, valtiovarainministeri Vanhanen: hyväksyykö keskusta syksyn riihessä SDP:n esittelemän yrittäjiä ja kotimaista omistajuutta rankaisevan vero-ohjelman vastoin sen omaa kynnyskysymystä?

16.52 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ei ole puolueiden kyselytunti. Meillä on hallitusohjelma olemassa, ja sitä ei ole muutettu.

Frågan slutbehandlad.